

Ordföranden har ordet

2017 närmar sig slutet och hösten är fortfarande mild även om det har varit några nätter med frost och vackra morgnar med rimfrost i gräset. Det har varit blåsigt och stranden har förändrats när havet har eroderat dynerna och fiskarna i Vitemölla har förlorat sina fiskeredskap och det har varit dåligt med fångsterna. Sommaren här var dålig och det var inte mycket bad men det var mycket regn, vilket gjorde att det var riktigt mycket svamp och jag har aldrig plockat så mycket kantareller som jag gjorde i år så lite kompensation fick alla vi som älskar svamp. Det var Havängskväll och årsmöte fredagen den sjunde juli och Björn Ranelid underhöll på sitt karakteristiska sätt och Fredrik Blomqvist, Singer Songwriter från Haväng, spelade och sjöng och som vanligt hade vi tur med vädret så det regnade inte. Det kom ett hundratal personer och många passade på att få böcker signerade av Björn Ranelid.

Foto: Håkan Rodhe

Söndagen den sjätte augusti var det dags för Havängsvandringen som i år handlade om de fynd som marinarkeoologer och geologer har gjort några hundra meter ut i havet vid Verkeåns mynning. Anton Hansson vid Lunds Universitet skriver sin doktorsavhandling på detta ämne och han gav oss en fascinerande inblick i Östersjöns historia och den civilisation som funnits just här många tusen år tidigare än man hitintills har trott. Vi hann nästan att avsluta vandringen nere vid åns mynning innan regnet började igen och vi var ett åttiotal personer som trotsade vädret och vi hoppas att få höra mer från Anton när han har försvarat sin avhandling under våren 2018. Vi kommer att hålla kontakten med Anton och hoppas att kunna göra en utställning i den röda boden vid Stenören om de fynd som han och de övriga forskarna har gjort vid sina dykningar och som på många sätt helt ändrar bilden av Havängs forntida historia.

Efter sommarens uppehåll så har skjutningarna kommit igång och det är mycket aktiviteter på skjutfältet hela tiden vilket gör att man ständigt blir påmind om Östersjöns strategiska betydelse och det förändrade säkerhetsläget. Det svenska totalförsvaret har fått 28 miljarder i ökade

anslag och skall växa betydligt vilket naturligtvis kommer att märkas här i Haväng och jag hoppas bara att skjutfältet även i framtiden kommer att vara tillgängligt för allmänheten under sommarmånaderna. Nuförtiden kommer väldigt mycket folk hit på somrarna och när skjutfältet är stängt blir det kaotiskt vid parkeringsplatsen och vid Örarsgårdens. Den ökade tillströmningen av bilar har också gjort att trafiken i Ravlundakorset har ökat kraftigt vilket har lett till en besvärlig trafiksituationen och den kommande cykelleden gör det mera komplicerat. På uppdrag av Ravlunda byalag har jag därför skrivit till Trafikverket och påpekat riskerna med nuvarande utformning av korset och bett dem att vidtaga åtgärder för att förhindra allvarliga olyckor och hoppas att vi kan förbättra situationen för busspassagerare, fotgängare, cyklist, ryttare och bilister innan det händer något.

Vi planerar nu verksamheten för 2018 och hoppas att vi får lika många besökare som vi har haft de senaste åren men vi önskar oss en varmare sommar än den som var i år dock får det gärna vara lika mycket kantareller.

Vi önskar er alla en fridfull jul och ett gott nytt år!

Humledagsvärmaren

Det finns fjärilar som hela sitt liv håller sig på nästan samma plats, nära den växt de levte av som larv. Och sedan finns det de som flyger runt över stora områden i jakten på nektar, någon att para sig med, eller en värdväxt att lägga ägg på. Humledagsvärmaren är en sådan fjäril. Den har genomskinliga vingar, luden kropp och är tecknad som en humla. Den kan flyga snabbt, men också stå stilla i luften och hovra som en kolibri vid en blomma när den suger nektar med sin långa tunga. Ofta dyker den upp plötsligt och försvinner lika snabbt igen. Larven lever av kaprifol eller vädd. På Österlens blomrika marker ses humledagsvärmaren regelbundet, och den flyger som bäst i skiftet mellan maj och juni. Men det är svårt att förutsäga när och var man kan se den.

Några få gånger har jag fått nöjet att se denna vackra varelse, och jag minns särskilt en gång på Vitemölls strandbackar. Det var i juni när sandliljorna blommade som vackrast i den sandiga slutningen. Jag tog en fikapaus i kanten av tallskogen, och med liljorna mellan mig och havet. I ögonvrån fick jag se hur de vita blommorna vajade till. Var det en vindil? Nej, det var en dagsvärmare som susade omkring med fart och luftdraget från vingarna fick liljorna att röra sig. Och med sin sugsnabel sög den nektar. Några sekunder varade det, och sedan var den borta igen. Kvar fanns minnet och en suddig bild i min kamera.

Något år senare fick jag verkligen chansen att fotografera den så som jag önskade. Det hände vid Sandhammaren, en varm junidag. Eftersom parkeringen var full, fick jag ställa min bil i vägkanten vid fyren. Där växte blåeld, en populär växt bland många insekter. Efter en promenad vid havet kom jag tillbaka till bilen, och just då dök

Humledagsvärmare som letar nektar i blåeldens blommor vid Sandhammarens fyr.

det upp en humledagsvärmare. Kameran åkte fram och jag tog snabbt några bilder. Snart märkte jag att denna fjäril tog god tid på sig. Den sökte systematisk igenom blåelden som växte i rad i vägkanten. Den flög från planta till planta, i tur och ordning, och sökte hela tiden av dem nerifrån och upp. Jag räknade då ut att om jag placerade mig vid en blomma lite framför svärmaren, men i dess färdriktning, då skulle jag få perfekt fotoläge. Sagt och gjort, jag la mig på mage på den varma asfalten, mellan två parkerade bilar. Och snart var den framme vid mig. Jag fick gott om tid att ta bilder – denna gång fick jag därför med mig både minnet och några skarpa bilder.

Pål Axel Olsson

Den kontroversiella storskarven!

Storskarven var nästan utrotad i Sverige i slutet av 1800-talet. I början av 1900-talet bildades en liten koloni på ett par öar i Kalmarsund.

Länge hände inte så mycket men under 1980-talet började en snabb ökning av antalet skarvar längs kuster och i de stora sjöarna i södra Sverige. Idag beräknar man att det finns ca 40 tusen häckande par i landet. En liten minskning tycks ha skett under de allra senaste åren.

Storskarven har under senare år blivit en karaktärsfågel längs vår egen Havängskust. Stenörens stenar har blivit en populär viloplats för skarvarna. Ofta ser man dem sitta med utbredda vingar – som på bilden – för att torka vingarna. Orsaken till det ovanliga beteendet är att skarvarnas fjäderdräkt inte är helt av vattenavstötande som de flesta andra fåglars fjäderdräkt. Skarvarna blir helt enkelt blöta in på bara kroppen av att simma och dyka. Fördelen med detta är att de blir mera effektiva och snabba dykare vilket är viktigt för att kunna fånga fiskar i farten.

Storskarven häckar i kolonier där de bygger sina bon i träd. Avföringen innehåller ovanligt mycket frätande ammoniak vilket gör att träden och vegetationen på marken under träden dör. De öar som hyser en skarvkoloni får ett ödsligt eller till och med spöklikt utseende. När skarvarna en gång lämnar ön omvandlas ammoniak till nitrat som är en utmärkt gödsel och öarna får i stället en frodig vege-

tation. "Våra" skarvar häckar förmodligen i kolonier i nordöstligaste Skåne eller i Blekinge.

Skarvens föda utgörs huvudsakligen av fisk, främst tånglake, abborre, mört och röt-simpa. Den kan också ge sig på fiskar i fiskeredskap och lämna bitmärken på större fiskar. Det har gjort skarven mycket impopulär bland fiskare. Att skarvarna genom att fånga småfiskar skulle konkurrera ut större fiskar och rubba den ekologiska balansen har inte säkert kunnat påvisas av forskare.

Till skarvens naturliga fiender hör idag havsörnen som lärt sig ta för sig av ännu inte flygfärdiga ungar i skarvkolonierna. Det är dock oklart om det är havsörnarna eller sjukdomar som gjort att skarvarnas snabba expansion nu tycks ha upphört.

HR

En storskarv torkar vingarna på Stenören. Foto: Henning Rodhe